

Σεβασμός στο Θεό, σεβασμός στη φύση

/ [Πεμπτουσία](#)

Image not found or type unknown

Άνθρωπος και φύση βρίσκονται σε μια άμεση αλληλεξάρτηση. Από το σεβασμό του ανθρώπου προς το φυσικό περιβάλλον εξαρτάται η ομαλή και αρμονική λειτουργία της κτίσεως. Η δυσαρμονία στο φυσικό κόσμο, που σήμερα παρατηρείται, οφείλεται στο ότι ανατράπηκαν οι νόμοι που ο Θεός έθεσε για τη λειτουργία της κτίσεως. Η έλλειψη σεβασμού στη φύση έφερε τα προβλήματα διαταραχής του οικοσυστήματος, της καταστροφής του στρατοσφαιρικού οζονικού στρώματος, της επιβαρύνσεως των θαλασσιών υδάτων και των ακτών με απορρίμματα μη βιοδιασπάσιμα, της άλογης εκμεταλλεύσεως του φυτικού και ζωικού βασιλείου.

Ο άνθρωπος είναι μία διμερής ύπαρξη, βιολογική και πνευματική ταυτόχρονα. Η διπλή αυτή φύση του ανθρώπου τονίζεται στους αγίους πατέρες και ενδεικτικά στον άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά, που σημειώνει: » Διπλούς έστιν ο άνθρωπος, ο εκτός, το σώμα, και ο εντός ημών άνθρωπος, η ψυχή δηλονότι» [1]. Ο Θεός έπλασε τον άνθρωπο με χώμα από τη γη και φύσηξε στο πρόσωπό του και του μετέδωσε το πνεύμα. Έτσι, ο άνθρωπος έγινε μια ζωντανή υλικοπνευματική ύπαρξη. Αυτή η

διπλή οντότητα του ανθρώπου του επιτρέπει να βασιλεύη επί του φυσικού κόσμου και να τον εξουσιάζη, όπως και αυτός εξουσιάζεται από τον ίδιο το Θεό [2]. Είναι επομένως ο κύριος και ο εξουσιαστής του κόσμου και της δημιουργίας, γι' αυτό και πλάστηκε τελευταίος των δημιουργημάτων, για να τονισθή η ανωτερότητά του και το ότι τα πάντα εποιήθησαν καλώς λίαν, για να εξυπηρετούν τις ανάγκες του.

Η εξουσία βέβαια του ανθρώπου πάνω στην υλική δημιουργία δεν είναι απόλυτη και απεριόριστη. Μη λησμονούμε ότι όλες οι εξουσίες έχουν συγκεκριμένα όρια. Όταν ο άνθρωπος σέβεται τη φύση και ενεργεί χωρίς αυθαίρετη βία γίνεται πραγματικά δημιουργός και εικόνα του Θεού και όχι καταστροφέας [3]. Η σχέση του ανθρώπου με το περιβάλλον δεν είναι στατική, αλλά δυναμική. Με την πνευματική του ανωτερότητα και την ευαισθησία καλείται ο άνθρωπος να προστατεύση το φυσικό περιβάλλον. Καλείται να διαφυλάξη την αρμονία που υπάρχει στη φύση ενθυμούμενος ότι έχει όχι μόνο δικαιώματα, αλλά και υποχρεώσεις, κατά τη φράση του βιβλίου της Γενέσεως : » Εργάζεσθαι και φυλάττειν» [4]. Αυτό δηλώνει χρήση και εκμετάλλευση της κτίσεως, αλλά ταυτόχρονα και προστασία της. Ο άνθρωπος με άλλα λόγια πλάστηκε να κυριαρχή και να προστατεύη την κτίση, να αγαπά τη δημιουργία και να συμβιώνη αρμονικά μαζί της και με τους συνανθρώπους του.

Η αρμονία και το κάλλος της φύσεως βρίσκονται σε μια κατάσταση δυναμική. Η δημιουργία δεν αποτελεί γεγονός του παρελθόντος, αλλά συνεχίζει να συντελείται και σήμερα και θα συνεχισθή και αύριο με την έννοια ότι ο Θεός, ο Δημιουργός και Κτίστης του σύμπαντος, συνέχει και διακρατεί στην ύπαρξη τα όντα. Θα έχανε την ύπαρξή του το σύμπαν, αν ο Θεός δεν συνέχιζε να ασκή τη συνεκτική Του θέληση κάθε στιγμή. Τίποτα δε θα μπορούσε να υπάρξη αν δεν το ήθελε ο Θεός. Αυτός προνοεί για όλα. Αυτός βρίσκεται στην καρδιά κάθε πράγματος και διατηρεί τα πάντα στη ζωή [5]. Η Αγία Γραφή και ιδιαίτερα η Παλαιά Διαθήκη προβάλλει την τελειότητα στη δημιουργία, για να τονίση τη σοφία και την παντοδυναμία του Θεού. Η κτίση ακατάπαυστα διηγείται τη δόξα του αιώνιου Πλαστουργού. » Οι ουρανοί διηγούνται δόξαν Θεού, ποίησιν δε χειρών Αυτού αναγγέλλει το στερέωμα» διατρανώνει ο ιερός ψαλμωδός [6].

Όταν ο Θεός τελείωσε τη δημιουργία του κόσμου «είδε πάντα όσα εποίησε και ιδού καλά λίαν» [7]. Αυτή την ομορφιά της κτίσεως ο άνθρωπος τη δέχθηκε ως θεία δωρεά, ως ευλογία. Η ευλογημένη μας πατρίδα με τις άπειρες φυσικές της καλλονές, τα ψηλά βουνά και τις βαθειές χαράδρες, τις δαντελωτές ακτές και τα καταγάλανα νερά της καθώς και τα αναρίθμητα νησιά μας, αγιάσθηκε από πλήθος οσίων ασκητών, που κατασκήνωσαν στα περατά της και με τη βοήθειά της ομορφιάς του κάθε τόπου ανέβηκαν πνευματικά σε σφαίρες αρρήτου μεγαλείου και ενώθηκαν με τον Σωτήρα Χριστό. Δυστυχώς όμως ο σύγχρονος άνθρωπος αυτή

την ομορφιά την εκμεταλλεύτηκε και την καταδυνάστευσε, για να ικανοποιήσει τα πάθη του και τις επιθυμίες του. Αποτέλεσμα αυτής της εκμεταλεύσεως και καταδυναστεύσεως είναι η διαταραχή της σχέσεως του ανθρώπου με τη φύση και η δημιουργία τεραστίου οικολογικού προβλήματος, της μάστιγος του αιώνας μας. Όλοι βέβαια συμφωνούμε ότι η κρίση αυτή είναι πρωτίστως πνευματική και ηθική. Η φυσική μόλυνση, αλλοίωση και καταστροφή του περιβάλλοντος αντανακλά την εσωτερική μόλυνση και πνευματική αλλοίωση του ανθρώπου. Γεύεται ο σύγχρονος άνθρωπος την πίκρα του εγωισμού του, της πλεονεξίας του, της απληστίας του, της σπατάλης του, της φιληδονίας του. Εκβιάζει τη φύση και αυτή τον πληρώνει με το τίμημα του άγχους, των ασθενειών, των παθών, του θανάτου. Καιρός είναι να έλθουμε σε συναίσθηση, σε επίγνωση, να τρυφήσουμε πνευματικής αγαλλιιάσεως και εν μετανοία να πέμπουμε καθ' εκάστην δοξολογικό ύμνο στον Τριαδικό Θεό μας τον «πάσης κτίσεως Δημιουργό, τον τους καιρούς και χρόνους εν τη ίδια εξουσία θέμενον» [8]. Έτσι όχι μόνο θα ζήσουμε τον υπόλοιπο χρόνο της ζωής μας με χαρά και ειρήνη, αλλά και στις επόμενες γενεές θα δώσουμε παράδειγμα ζωής, για να ξεπεράσουμε το «κατ' εικόνα» και να ανεβούμε την κλίμακα που οδηγεί στο «καθ' ομοίωσιν», στην ατελεύτητη ευφροσύνη της Βασιλείας των ουρανών.

1. Γρηγορίου Παλαμά, Ομιλία ΚΕ΄ ΡG 151,325 D.
2. Μαξίμου ομολογητού, Προς Θαλάσιον, ΡG 90, 269-276.
3. Καλλίστου Γουέαρ, Η αξία της υλικής δημιουργίας, στο «Άνθρωπος και περιβάλλον», σελίς 31, Συνάντηση Πάφου, 1994.
4. Γεν. 2, 15.
5. Καλλίστου Γουέαρ, Ο Ορθόδοξος Δρόμος, σελίς 53, Εκδ. Επτάλοφος, Αθήναι 1984.
6. Ψαλμ. 18, 2
7. Γεν. 1, 31.
8. Απολυτίκιον της Ινδίκτου.